

Budžet

za građane

2017. godina

Općina Centar Sarajevo

Šta je budžet ?

Općinski budžet je jednogodišnji dokument, kojeg priprema načelnik u saradnji sa ostalim službama, a usvaja ga Općinsko vijeće. Budžet ima karakter finansijskog plana Općine za jednu godinu i predstavlja prognozu, ali je i više od toga: odredbe budžeta su obavezujuće za općinske organe na rashodovnoj strani i predviđeni izdaci se ne bi smjeli prekoračivati bez rebalansa budžeta, odnosno bez izmjene budžeta po istoj proceduri po kojoj je donijet.

Sadržaj budžeta obično čine razvijeni spisak prihoda i rashoda, zajedno sa njihovim planiranim iznosima za sljedeću godinu, kao i pratećim procesnim i sličnim odredbama.

Na prihodovnoj strani navode se svi zakonom propisani Općinski prihodi – kao što su svi pojedini porezi, naknade, takse, kazne, prihodi od kamata i prodaje imovine i slično. Na rashodovnoj strani, koja također uglavnom proizlazi iz materijalnih zakona, koriste se dvije klasifikacije.

Prva je administrativna, a druga po ekonomskim funkcijama (plate i socijalna davanja za zaposlene, materijalni troškovi, investicije, otplata dugova, subvencije, budžetska rezerva...).

U novije vrijeme priprema budžeta pokušava se povezati sa općom ekonomskom politikom planiranom za duži rok kako bi se stvorila koherentna osnova i za budžetsko planiranje i za ekonomsku politiku. U svakoj zemlji postoji nekoliko nivoa državne organizacije. Minimum je dva (državni i opštinski), a često postoji i više nivoa kao u našoj državi (državni, entitetski, kantonalni i lokalni. Svaka od tih jedinica ima svoj budžet. Sadržaj svih budžeta određen je raspodjelom nadležnosti između njih, a koja proističe iz ustava i zakona.

Novac kojim raspolažu institucije vlasti na svim nivoima je novac građana. Imajući u vidu da je budžet odraz lokalnih javnih politika, jasno je zbog čega u zemljama sa razvijenom demokratskom kulturom postoji značajan interes javnosti za mnoga pitanja koja se tiču budžeta. Građani žele da znaju i odlučuju o tome kako će se trošiti njihov novac. Pri tome je osnovni preduslov za učešće građana u procesu odlučivanja o budžetu njihova informisanost. U skladu s tim, zadatak organa lokalne samouprave (općine ili grada) jeste da obezbijedi javnost rada i pruži informacije o svim bitnim pitanjima u procesu kreiranja, usvajanja i izvršavanja budžeta.

Budžet za građane je dokument koji pojašnjava osnovne informacije i koji je osmišljen kao praktični vodič za općinske vijećnike i javnost, koji bi im pomogao da bolje razumiju i prepoznaju pojedinačne uloge i obaveze u procesu pripremanja i planiranja budžeta.

To je izvještaj za građane, predstavljen u pristupačnom formatu, koristi jednostavan i jasan jezik koji oni mogu razumjeti. Ako su u stanju da razumiju, građani onda mogu ostvarivati svoja građanska prava u demokratiji, postavljati pitanja koja osiguravaju da vlast objašnjava ono šta radi u njihovo ime.

Kraljeva kesa

Riječ "budžet" potiče od stare francuske riječi za malu kožnu torbicu. Kasnije se značenje promijenilo, pa je ista riječ označavala kraljevu kesu, odnosno biti plaćen iz budžeta značilo je dobiti novac iz kraljeve kесе.

Budžetski proces

Pripremanje budžeta je proces koji se sastoji od procjene sredstava, analize politika, razvoja ciljeva i raspodjele sredstava među budžetskim korisnicima. To je obično dužnost načelnika, ili se povjerava jednom od odjela, poput odjela za finansije i samim budžetskim korisnicima. Dužnost onih koji su uključeni u pripremanje budžeta je da omoguće učešće javnosti, odnosno njihove prioritete i želje. Razmatranje i usvajanje budžeta su procesi procjene predloženog budžeta, izmjena ili prilagođavanje tog prijedloga na neki drugi način (ili odbijanje, u nekim slučajevima) i konačno odobravanje. Ovo je obaveza Općinskog vijeća.

Budžetski proces se zasniva na analizi ostvarenja prihoda u proteklom periodu, procjenama ekonomske osnove, prioritetnim ciljevima i poslovima iz nadležnosti Općine, planiranim projektima i programima. Donošenje budžeta Općine Centar propisano je Zakonom o budžetima u FBiH, kojim su utvrđenim koraci i rokovi u pripremanju, izradi i usvajanju budžeta.

Aktivnosti na izradi budžeta počinju u aprilu pripremom i analizom dokumenta okvirnog budžeta koji sadrži makroekonomske projekcije i prognoze priliva i odliva sredstava za naredne tri godine, a na kojem se zasniva priprema i izrada

godišnjeg budžeta (DOB). U junu se utvrđuju prijedlozi kriterija za raspisivanje javnog poziva za prijavu investicijskih projekata i obezbjeđenje saglasnosti općinskog načelnika za iste. U istom mjesecu objavljuje se javni poziv za prijavu investicijskih projekata za budžet. Tokom augusta stručni timovi analiziraju prijedloge pristigle po javnom pozivu. U oktobru općinski načelnik utvrđuje Nacrt budžeta. Općinsko vijeće u istom mjesecu usvaja Nacrt budžet o kojem se u novembru organizuju javne rasprave. U decembru se utvrđuje Prijedlog budžeta i usvaja ovaj dokument.

APRIL	Priprema i analiza dokumenta okvirnog budžeta
JUNI	Utvrđivanje prijedloga kriterija za raspisivanje javnog poziva za prijavu investicijskih projekata
JUNI	Objavljivanje javnog poziva za prijavu investicijskih projekata za budžet
AUGUST	Analiza prijedloga pristiglih po javnom pozivu
OKTOBAR	Općinski načelnik utvrđuje Nacrt budžeta
OKTOBAR	Općinsko vijeće usvaja Nacrt Budžeta
NOVEMBAR	Organizuju se javne rasprave o Nacrtu budžeta
DECEMBAR	Utvrđivanje Prijedloga budžeta
DECEMBAR	Općinsko vijeće usvaja Prijedlog budžeta

KO FINANSIRA ODREĐENE NADLEŽNOSTI?

Općina Centar Sarajevo, kao jedinica lokalne samouprave u Bosni i Hercegovini, obavlja poslove iz samostalne nadležnosti i poslove koji su joj preneseni posebnim zakonima.

U narednoj tabeli prikazane su oblasti koje finansira Općina Centar. Treća kolona prikazuje šta finansira Općina Centar iako za to nije nadležna.

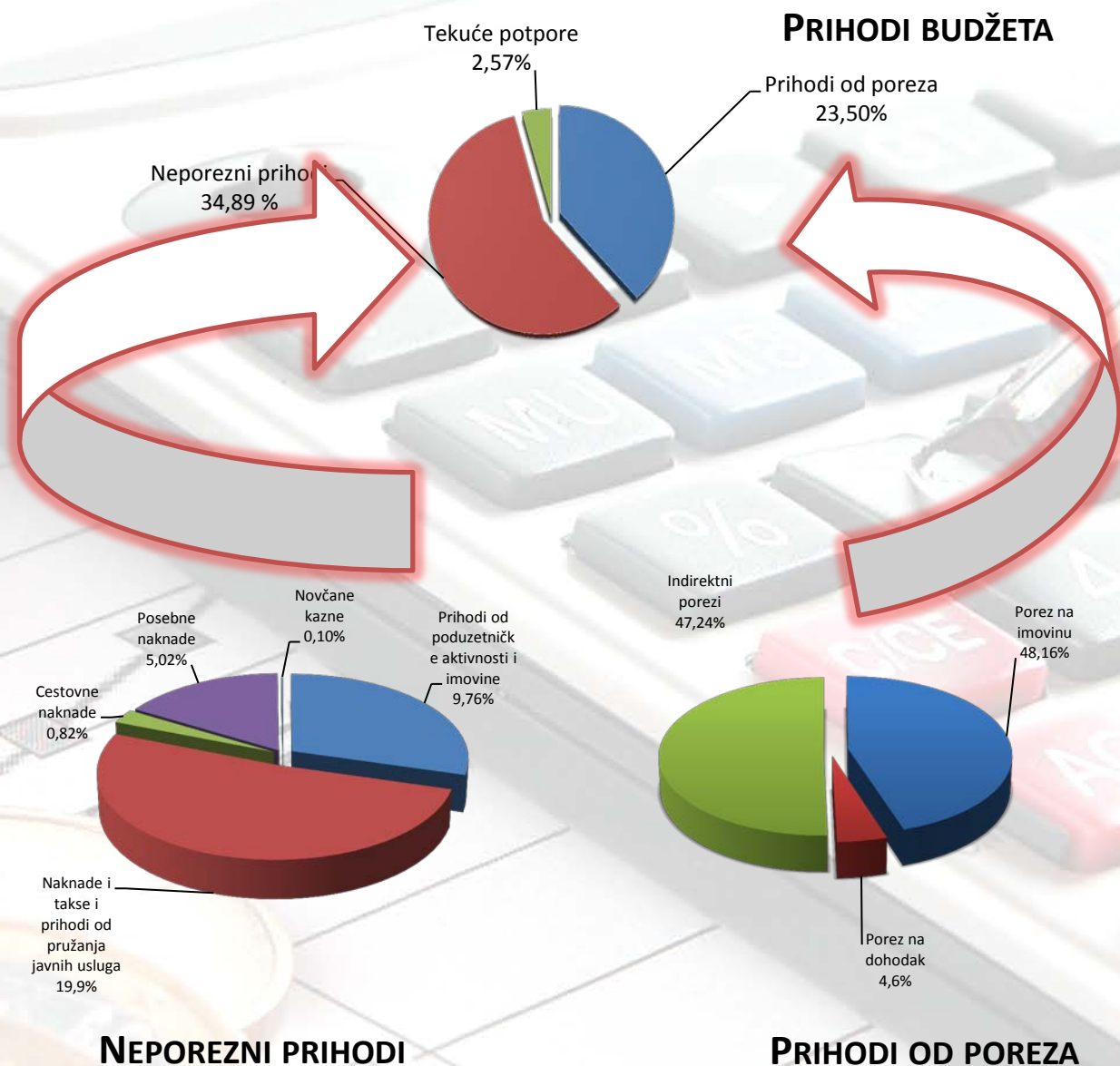
UČEŠĆE OPĆINE U FINANSIRANJU	POTPUNO FINANSIRA OPĆINA	UGLAVNOM FINANSIRA OPĆINA	U ODREĐENOJ MJERI FINANSIRA OPĆINA (nadležnost drugih nivoa vlasti)	NE FINANSIRA OPĆINA
OBRAZOVANJE			○	
OPĆA UPRAVA (matični ured, javna uprava)	○			
ZDRAVSTVENA ZAŠTITA			○	
SOCIJALNA ZAŠTITA		○	○	
KULTURA			○	
PROSTORNO UREĐENJE	○			
KOMUNALNE I DRUGE USLUŽNE DJELATNOSTI	○			
ZAŠTITA OKOLINE			○	
SAOBRAĆAJ			○	
CIVILNA ZAŠTITA	○			

KAKO SE PUNI BUDŽET OPĆINE CENTAR SARAJEVO?

Budžet Općine Centar za 2017. godinu planiran je u iznosu **46.382.720 KM**.

Kad je riječ o strukturi prihoda u 2017. godini, prihodi od poreza iznose 10.900.000 KM (23,50%), neporezni prihodi 16.183.100 KM (34,89%), tekuće potpore 1.190.000 KM (2,57%). Neurošena sredstva iz 2016. koja se prenose u budžet za 2017. iznose 17.109.620 KM, što je za oko milion maraka manje u odnosu na prethodnu godinu. Veliki dio

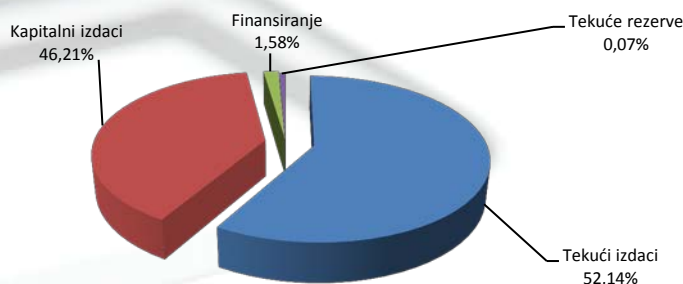
neurošenih sredstava predstavljaju prihodi od posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća koja se mogu upotrijebiti samo za tu namjenu a koja iznose oko 6 miliona. Dio neurošenih sredstava odnosi se na projekte koji su započeti u 2016. godini, a koji nisu mogli biti realizirani, pa je njihova realizacija nastavljena u 2017.

GDJE SE RASPOREĐUJE BUDŽETSKI NOVAC?

Prioriteti u potrošnji za 2017. godinu su tekući izdaci za obavljanje zakonom predviđenih funkcija, te kapitalni izdaci za koje su utvrđeni prioriteti finansiranja strateškim dokumentima.

RASHODI

PREDVIĐENA SREDSTVA ZA KAPITALNE PROJEKTE

Za kapitalne izdatke u budžetu Općine Centar Sarajevo za 2017. godinu izdvojeno je 21.432.005 KM (46,21%). Visinom izdvojenih sredstava za kapitalne izdatke u odnosu na cjelokupan budžet može se odrediti u kojoj mjeri je on razvojni.

	Naziv kapitalnog projekta	Iznos u 2017. godini u KM
1.	Izgradnja škole na Šipu	2.803.973
2.	Sanacija klizišta	1.829.450
3.	Izgradnja objekata vodosnabdijevanja rubnih naselja općine (vodovod Nahorevo)	1.604.914
4.	Izgradnja, sanacija i rekonstrukcija lokalnih ulica	1.580.000
5.	Uređenje šetnica, trgova i pasaža	1.550.000
6.	Nabavka i uređenje zemljišta	1.450.000
7.	Izgradnja, sanacija i rekonstrukcija nekategorisanih ulica	780.000
8.	Izgradnja lokalne ceste Podgaj - Tekija	750.000
9.	Rekonstrukcija, sanacija i izgradnja stepeništa i ograda	655.000
10.	Izgradnja i uređenje manjih javnih površina i sportskih ploha	540.102
11.	Rekonstrukcija, sanacija i izgradnja vodovodne i kanalizacione mreže u općini Centar	300.000
12.	Izgradnja, rekonstrukcija, sanacija i održavanje javne rasvjete	200.000
13.	Sanacija, rekonstrukcija i izgradnja gasne mreže	150.000
14.	Obnavljanje, rekonstrukcija i opremanje religijskih objekata	110.000
15.	Zbrinjavanje i zaštita napuštenih životinja	80.000
16.	Pomoć održivom povratku	60.000

PRUŽANJE POMOĆI ZA SOCIJALNO NAJUGROŽENIJE KATEGORIJE GRAĐANA

Općina će u 2017. godini izdvojiti 1.015.000 KM za pomoć socijalno najugroženijim kategorijama stanovništva

PODRŠKA OBRAZOVANJU

Općina je u 2017. godini izdvojila 1.020.000 KM za podršku obrazovanju. U okviru navedenih sredstava planiran je novac za stipendiranje učenika, podršku radu sekcija,

poboljšanje uslova rada i opremljenosti predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola.

SREDSTVA ZA BORAČKU POPULACIJU

U budžetu Općine Centar planirana su značajna sredstva za pomoć boračkoj populaciji. Za ove namjene u budžetu za 2017. godinu izdvojeno je 644.000 KM, a na narednoj slici prikazana je raspodjela navedenih sredstava.

IZDVAJANJA ZA KULTURU

Za razvoj kulture na području općine Centar u budžetu za 2017. godinu izdvojeno je 403.850 maraka, a sredstva su raspoređena na sljedeći način:

BIRGA O MLADIM

Općina Centar godinama izdvaja sredstva namijenjena za mlade. U budžetu za 2017. za brigu o mladim obezbijeđeno je 367.564 maraka. Raspored sredstava prikazan je na sljedećoj slici.

